Ч. 159. Львів, неділя дня 31. (18.) липця 1910. Річник XIV.

РУСЛАН

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
з Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублів; з висилкою двічи в тижни 5½ доляра, або 10 рублів; в висилкою що суботи 4½ доляра, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановкх псальмів М. Шашкевича

Телефон Редакциї ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня крім неділь руских сьвят о 5½ год. по полудни.
Редакция, адміністрация експедиция »Руслана« при ул.**Оссолїньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої).** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Нові вибори до державної ради?

(△) Нагле відроченє літної сесиї державної ради було найвимовнїйшим доказом неможливих відносин парляментарних і безплодности держ. ради. Колиж розглянемо ся близше в тих відносинах, то дійдемо до переконаня, що вигляди на поправу сих відносин в осінній сесиї, надії на якусь успішну роботу законодатну в тих обставинах, які витворили ся в посольскій палаті, є вельми невідрадні. Тимто зараз після відроченя держ ради рознесли ся вісти, що правительство відкликалоб ся до виборців, наколиб переговори з провідниками парляментарних сторонництв не дали поруки, що осінна сесия буде успішнійша. Вже при иншій нагоді звіщали ми, що друга половина вересня і жовтня були би призначені для краєвих соймів, а відтак зібралиб ся делеґациї, щоби ухвалити буджет за 1910 і на 1911 рік, а колиб був хоч промінь надії на успішнійшу сесию держ ради, то правительство скликалоб її рівночасно з делеґациями, котрі відбувати будуть засїданя сим разом у Відні. Однак повторенє обструкциї, яку заповідають на ново Словінцї, рішилоб про долю державної ради.

В сїй справі подає добре звичайно поінформована кореспонденция Zentrum з консервативного табору п. з. „Neuwahlen?“ цікаву передовицю, котру тут наводимо перекладом.

„Доказом неможливости теперішних парляментарних відносин, пише Zentrum дня 24. с. м., стає також імовірність в найблизшім часї розвязаня теперішньої посольскої палати, а вість ся удержує ся помимо всяких заперечень. Се є перша палата вибрана загальним голосованєм, а що вибори відбули ся в маю 1907, отже минула вже половина законодатної доби і тому вже можна мати певну підставу до оцінки єї діяльности і спроможности до роботи. Алеж добуток сеї діяльности зовсїм не є такий, щоби можна захитати в поглядах тих зневірливих, котрі заведенє загального права виборчого називали скоком у пітьму. Навіть рішучі оборонцї виборчої реформи отверезили ся після досьвідів зроблених в »народнім парляментї«, котрий зовсїм не дописав, так що треба думати про єго віднову. Дивним способом зєдинені в „німецкім народнім Союзї“ сторонництва, порушили перші прилюдно сю тему про нові вибори. А вжеж в тім Союзї є сторонництва, як „німецкі поступовцї“ і инші, котрі можуть по виборах сподївати ся дальшого зменшеня своїх »гарних останків«.

Отсе насуває питанє, чи з »зміни палати« можна сподївати ся взагалі засадничої поправи. При громаднім голосованю годї наперед обчислити вигляди. А всеж таки можна вважати певною річию, що особливо социялдемократи не можуть числити при новім виборчім походї на давне воєнне щастє. При всїх доповняючих виборах показали ся у них значні втрати і не вдавало ся вже їм осягнути такі успіхи тими обіцянками, якими уміли приєднувати своїх „помагачів“. Нинї вже не ділає пустий чар, так що социялдемократи втратилиб значне число мандатів, особливо, колиб горожаньскі сторонництва виступили зєдинені супроти них. На жаль однак поодинокі сторонництва глядять при непевних доповняючих виборах помочи социялдемократів, а через те покликують їх мов би до розємних судиїв в спорах горожаньских сторонництв, а се причиняє ся лише до зросту значіня социялдемокрациї. Хоч би не знати що розділювало представників горожаньских сторонництв, то они повинні памятати все, що вже першим їх обовязком повинно бути, все і всюди скріпляти вплив тих живел, котрі виступають до боротьби з єствуючим суспільним і сьвітовим ладом, тим більше, що социялдемократи і що до народности є непевні.

Прихильники загальних виборів уважали також і се великим успіхом, що усунено на бік консервативну велику власність і заступлено „ческими“ социялдемократами. І сї надії не справдили ся, бо чеські социялдемократи є зависимі від своїх німецких товаришів-послів, хоч як би они з тактичних причин повставали про того.

Ческа справа при тїй замінї безуслівно не зискала нїчого. Отже вже се одно повинно би бути указкою в будучинї, і се повинні собі взяти до серця, навіть в напрямі консервативної ческої великої власности. Се очивидно відповідало єї достоїньству і політичному розумови, що після заведеня виборчої реформи, котру ческа

Марк Твен.

Істориї про великодушність.

(Конець).

3. Вдячний муж.

Одного дня їхала головною улицею великого міста панї із синком; нараз сполошили ся конї та пігнали вперед а візник скотив ся з кізла; панї з синком була страшно перелякана. та якийсь відважний молодець, що їхав ладунковим возом, кинув ся до розшалїлих коний і з небезпекою власного житя здержав звірята в найбільшім розгонї. Вдячна панї запамятала собі число воза і розказала про геройчний вчинок по поворотї домів свойому чоловікови (що читав книжки цїлими копицями). Він слухав зворушуючого оповіданя з широко-отвореними очима і коли разом зі своїми любими подякував Сему, що без цїли не дасть і воробчикови упасти на землю, прикликав до себе відважного молодця, втиснув йому в руки пятьсот долярів і сказав: „Возьми се, як подяку за твій чесний вчинок, Вільгельме Ферґузон, а як коли будеш потребувати приятеля, то пригадай собі, що Томжон Спаден має вдячне серце“. Із сего маємо науку, що добрий чин мусить завсїгди принести хосен для сего, що сей чин сповняє.

Продовженє сего оповіданя.

Вільгельм Ферґузон прийшов вже найблизшого тижня і просив добродія Спадена, щоб він виробив для нього своїм впливом інтратнїйшу посаду. „Я — говорив він — чую хист до висших занять, як повозити тягаровим возом“. Добродїй Спаден виклопотав для нього посаду секретаря в конторі з дуже доброю платнею

Тимчасом захорувала мати Вільгельма Ферґузона, тому Вільгеяьм... — та коротко кажучи, — добр. Спаден забрав її до своєї палати. Небавом затужила вона за своїми дїтьми; тому сейчас були вже біля неї Мариня і Юльця і малий синок Яцко. Яцко мав ножик і одного дня всунув ся тихо до сальону і за три чверти години знищив цїлком умебльованє, що коштувало десять тисяч долярів. Слїдуючого дня скотив ся він із сходів і скрутив собі вязи; сїмнайцятьох свояків приплентало ся на похорони. А опісля пересиджували вічно в кухнї, а як пізнали пана, то безнастанно благали о виробленє для них якоїсь нової посади, бо стара їх вже знудилась. Хора жінка тягла горівку,як вуж, а до того проклинала; а вдячні Спадени знали, що їх обовязком є вливати на неї, з огляду на се, що зробив її син для них і великодушно сповняли свою величну роботу. Вільгельм приходив часто, одержував високі суми грошеві і все таки просив о лїпше занятє а добродїй Спаден чим мерщій сповняв його бажаня.

Небавом дав ся добр. Спаден наклонити післати Вільгельма до військової школи; так ледво надійшли перші вільні днї а „вояк“ забажав виїхати собі трохи до Европи для поліпшеня свойого здоровля... Аж тодї виступив бідний Спаден проти своїх ворогів і відмовив. Коротко і ядерно... Мати Вільгельма Ферґузона так страшно розлютила ся, що аж пустила на землю фляшку з парухою і з люти аж язик їй одубів. Коли знов прийшла до себе, викректала:

— Тооо. . ти таа...кий... вдячний! Коо...либ не мій син... тооо... десе... булаб твоя... баба разом... з ба...хуром?

А Вільгельм собі:

— То така ваша вдячність? Чи я виратував від смерти вашу жінку, чи ні? Я чи ні?

Сїмох свояків висунуло товсті лиця з кухнї а кождий з них сказав:

— Се є отже вдячність!

Сестри Вільгельма нагороїжили ся:

— Се отже вдя...

Не могли однак скінчити, бо мати перервала їм своїм плачем:

— А мій Яцуньо, малее...сенький... пообож...-несенький... поожив... смерти в хатї... тоогоо... крокодиля...

Тодї почув добродїй Спаден відвагу у своїм серцю і одвітив остро:

— Марш з моєї хати, цїле жебраче насїнє! Мене книжки ошукали тільки раз, більше сего не буде!

А звертаючись до Вільгельма, закликав:

— Так, ти уратував мою жінку від смерти а сего, хто другий раз се зробить, застрілю, як собаку!

Тому, що я не є сьвящеником, ставляю мій цитат на кінци, місто поставити на початку його. Взяв я його з Ное го „Споминів про президента Лїнкольна.

— І. Г. Гекет був дуже добрим актором і се одушевляло Лїнкольна. А що Лїнкольн мав якусь потребу показувати другим свою вдячність то написав акторови малу, прихильну карточку і висказав свою радість з його гри. Гекет переслав йому за се якусь книжку, імовірно свій власний твір і зачав писати до президента картки дуже часто. Раз пізно вечером, як я зовсїм

велика власність так рішучо поборювала, она відсунула ся на бік і здержала ся від парляментарної більшости, котру тим самим перервала, а ся перерва була чимсь більше, як самою чемностю. Але сегодня отверезенє так поступило вперед, що поворот членів консервативної великої власности уважано би успіхом. На се повинна приготовити ся також ческа велика власність, хоч би навіть не мало тепер уже дійти до віднови державної ради.

Передчасний відклик до виборців не дасть ся обминути. Нинішня посс лі ска па лата так розєднана, що годі сподівати ся по ній успішної роботи. Нові вибори можуть довести до ліпшого добору послів і кориснійшого уґрупованя. Менше численний социялдемократичний союз не буде такою перепоною, як доси, а також н а ц и о н а л ь н о - р а д и к а л ь н і сторонництва будуть тим податливійші, чим більше дістануть мандатів. Одвічальність зро стає а з тим упадає також відвага. Ради кали будуть тим умірковanійші, чим будуть сильнійші, а умірковані тим радикальнійші, чим більше втратять ґрунту під ногами. Властивою перепоною є з одного боку німецкі поступовці, а з другого молодочехи. Колиб повело ся сї сторонництва зовсїм усунути а бодай звести до дуже незначної меншости, тоді багато зискалоб ся для природного розвитку нашого прилюдного житя. Християньскі суспільники лишилиб ся майже ненарушеними так само я : і инші консервативні сторонництва. Они повинні би так само, як і аґрарники, позбути ся менше вартних живел, а се лише причинилоб ся до спроможности їх діяльности (се придалоб ся вельми і україньско-рускому клюбови — Р е д.).

В Галичині виміна послів не спричинилаб значнійшого перевороту, найбільше, що консерватисти відобралиб демократам (автор розумів всеполяків — Р е д. Р у с л) деякі округи. **В з а г а л ї і в ц ї л о с т и м о ж н а п о н о в и х в и б о р а х** сподівати ся лише поправи, котра причинилаб ся корисно до уладженя парляментарних відносин.

Та сама кореспонденция Zentrum з 27. с. м. обговорює подорож міністра торговлї д-ра Вайскірхнера до Чех, а хоч Reichspost, дневник близкий міністрови, подав поясненє, що інспекцийна подорож д ра Вайскірхнера мала метою виключно тілько річеві справи і не мала зовсїм політичної ціхи, всеж таки голос Zentrum в сїй справі є так знаменний, що годить ся з ним познакомити нашу суспільність.

»Подорож міністра д-ра Вайскірхнера до Чех. пишуть з Праги до кореспонденциї Zentrum, єсть може чимсь більше як службова подорож присьвячена самим ресортовим справам, які відбували там також инші єго попередники. Відомо, що др. Вайскірхнер яко одинокий строгий представник сторонництва вступив до кабінету бар. Бінерта, а вже тоді пояснювано сей єго крок тілько яко переходову стацию до предсїдництва міністерств. Вправдї мав він в самім кабінетї поважного суперника д-ра Білїньского, але сей не зумів собі поважно підготовити бажаного осягненя висшого ступня. Мниме наслїдство бар. Штірґа на предсїдництво міністерства треба приписати більше дневникарским здогадам як єго личним змаганям.

Остав би от :е, обминаючи можливий „Einschub“, в дійсности тілько др. Вайскірхнер яко „der kommende Mann“. Не можна заперечити, що др. Вайскірхнер в национальнім напрямі поводив ся доволї здержано. Вправдї не можна було помітити нїгде особливої прихильности для чеських правних домагань, але бодай замовкли напасти, котрі так немило проявляли ся за міністерства Матаї і яскраві виступи деяких урядників міністерства торговлї в німецко национальнім дусї.

Поступованє міністра Вайскірхнера в Празї і в Пільзнї зробило корисне враженє. Він говорив обережно і поводив ся в личнім обходженю привітливо і розумно. Вправдї християньско-суспільне сторонництво в поступованю проти Чехів не остає позаду німецких радикалів, але се приписують більше податливости д-ра Ґессмана, як впливови д-ра Вайскірхнера. Але як би там не було, то віднесено таке враженє, що др. Вайскірхнер приїхав до Чех віддати свою візитову карту і то не тілько формально яко міністер торговлї, але в дійсности яко — будучий предсїдник кабінету. Відповідно до того було уложене ціле принятє для него і поступованє з ним«.

Як ми вже зазначили Reichspost заперечила се, бо того вимагала звичайна приличність, а хоч тепер нема мови про зміну кабінету, то нема сумнїву, що др. Вайскірхнер яко представник найчисленнїйшого і найбільш впливового сторонництва в будучинї відограє поважну ролю своїми спосібностями і вдачею, а тоді може і наші невірні Томи побачать, що укр.-руский клюб не вийшов би був із шкодою, колиб був навязав і удержував взаємини з християньскими суспільниками.

Допис з Самбора.

(*Надії на руску ґімназию в Самборі. Шкільна Поміч. Фестин.*)

Самбірщина від ряду літ не спускала з очий справи україньско-рускої ґімназиї. Кілько то зборів відбулось, кілько петиций і старань, а справа стоїть все на однім місци, а ґімназиї як не було — так нема.

Здавалоб ся, що після справедливости по десятилїтних старанях при нинїшнім розрості т. зв. польскої ґімназиї наступить отворенє що найменше паралєльних кляс з викладною рускою мовою, коли не витворенє самостійної філїї, для котрої є достаточне число учеників, однак поки що не заносить ся на таке добро.

Та хоч не сповнює ся надія, з котрою Самбірщина переходить в другий десяток літ, не знеохотить ся, а сповненя своїх зовсїм оправданих жадань домагатись буде з тим більшою настійчивостю.

Шкільна Поміч в Самборі удержує від ряду літ бурсу, в котрій рікрічно містить від 40—50 молодших учеників з ріжних шкіл с. є. народних і середних, а крім сего підпомагає убогу молодїж, котрої в бурсї примістити не може та дає їй харч в осібно зорґанізованім відділї для учеників при дешевій кухнї.

Русини думають виставити новий будинок для бурси, в котрім би можна було примістити більшу скількість молодежи, та запевнити їй вигіднїйше приміщенє.

Вже сего року з осенню, а найдальше з весною приступить Видїл до будови в надії, що як Самбірщина, так і добродії з дальших сторін краю підіпруть сї змаганя.

Звертаємось при сїй нагоді до Вп. Добродіїв Самбірщини, котрим Видїл Шкільної Помочи переслав відозви з прошенє зорґанізованя комітетів, щоби подбали о підмоги на будову згаданої бурси, а вислїди їх праці і датки будемо оголошувати.

В цїли придбаня фондів вистарав ся рівнож Видїл у правительства о дозвіл на устроєнє фантової льотериї і підчас фестину дня 4. вересня в міскім городї відбуде ся льосованє фантів.

Упрошені панї зібрали дуже гарні фанти в Самборі, в значній части ручні вироби нїжної жіночої праці, а Видїл сподїєсь ще надісланя з провінциї, бож є певний, що прошені наші красавиці на відкажуть ся від діяльної участи на так гарну ціль. В нагороду за се устроює Видїл по фестинї забаву при звуках військової музики.

Полїтичний огляд.

Заграниця.

Вірджініо Ґайда оголосив в туриньскій часописи Stampa статию, в якій займає ся основно відносинами між Австро Угорщиною а Італїєю а особливо мнимими протиіталїйскими стремлїнями в Австро-Угорщинї. На сю статю відповів обширною передовицею в Reichpost австро-угорский віцеадмірал Кіярі. Він підносить, що всї закиди Ґайди є безосновні, лиш одно є вірне в єго статї: в Австро-Угорщинї панує справдї недовірє до італїйскої полїтики, а походить оно з сего, що начальні круги у нас знають певного про італїйску полїтику; заперечуванє сего не здать ся на нїчо. Властива відповідь віцеадмірала Кіярі така:

1.Зачіпна війна зі сторон Австро-Угорщини проти Італії є цїлковито виключена. Австро-Угорщина находить ся в так знаменитих відносинах, що не бажає собі від Італії нїчого, а проте зачіпна війна булаб безцїльна і безмисльна.

2. Війна з Італїєю лиш тодї булаб можлива і неминуча, колиб Італїя стреміла до нарушеня цїлости австро-угорских областий, або дбаючи про свої особисті інтереси, вмішала ся до наших внутрішних справ і змусила нас до війни.

3. А що є сотки признак, що Італїя бажає при данїй нагоді довершити „дїла народного зєдиненя“, тим можна пояснити сильно закорінене у нас недовірє зглядом наших союзників. Тим можна також пояснити наші оруженя, бо колиб мало прийти до сеї війни, то з ріжних зглядів булад она дуже завзята. Доказом, як за границею безпристрасні круги оцїнюють критичність положеня, є книжка францускогo капітана Дрірі, що недавно появила ся. Після основних і незвичайно вірних дослїдів пограничних відносин і військової ситуациї по обох сторонах, доходить він до такого вислїду: »Зарівно австрийскі як італїйскі оруженя є звичайними середниками обережности. Мимо сего факт, що они відбувають ся, є знаменний. Від тепер єствує на „границї Альп і Адриї нове військове положенє“. А чи не є знаменним те нечуване вмішуванє заграницї, особливо Анґлії до справи будови наших страшних Dreadnought-ів?

В дальшім тягу каже віцеадмірал Кіярі, що сила італїйскої фльоти напротив австрийскої є так значна (відносини 1:2·8), що в разї оружної розправи між ними австрийска фльота не видержалаб, а через те булаб спаралїжована також акция єї сухопутного війска. Щоб отже Австро-Угорщина могла жити в мирі з Італїєю, мусить скріпити свою фльоту так, щоби вигляди на єї знищенє в разї війни зменшили ся; через те автоматично збільшать ся вигляди ца мир.

Щож дотикає безпосередного непорозуміня

забув вже про сю подію, пішов я в якімсь посольстві до »білого дому«*). При входї до канцелярії президента замітив я Ґекета в передпокою; видко, бажав йти на авдиєнцию. Президент запитав мене, чи є там хто. На моє поясненє сказав він сумно:

— Не можу його пустити до себе... не можу, а гадав, що він піде собі.

І додав:

— Показуєть ся наглядно, як зле мати такому урядникови приятелїв і знакомих. Ви знаєте, як гарно грав Гекет свою ролю і я йому про се написав. Він післав менї книжку і я гадав, що се вже конець. Він є, гадаю собі, добре ситуований. А що ми кілька листів до себе написали, то має він тепер до мене нове бажанє. А чого він бажає, як гадаєте.

Я не міг відгадати, тому Лїнкольн докінчив:

— Хоче бути конзулем в Льондонї. О, Господи милосерний!

Вкінци замічаю, що подія з Вільгельмом Ферґузоном є цїлком правдива і знаю про се лично; подробицї я по трохи змінив, щоби Вільгельм не пізнав ся на тім.

Всї читачі сего оповіданя грали певно ролю героя в якійсь великодушній історії підчас солодких і сьвітлих хвилин свойого житя. Хотів би я дуже знати, хто з тих людий схоче говорити про конець сеї історії великодушности і пригадувати собі її наслїдки?

Пер. *В. Держирука.*

*) Мешканє президента. — *Пр. Пер.*

з Італїєю, то після сказаного висше ініцияатива до него повинна вийти з природи річи від Італїї. Она повинна покінчити раз з підпиранєм ірреденти та піти в слїди вірної союзнички Німеччини. Але чи можна увірити, щоби, котре італїйске правительство зважило ся поважно інтервенювати в сїй народній справі, не обавляючи ся зметеня з поверхнї землї? А прецїнь така лише відважна' інтервенция моглаб довести до порозуміня. Все инше то пусті фрази!

Кретийске питанє не може втихомирити ся і то все завдяки ображеній народній чести молодотурків. Здавало ся, що опікунчі держави будуть мали спокій, полагодивши вдоволяючо справу допущеня музулманьских послів без зложеня присяги до народних зборів. Теперже вибухло нове непорозумінє. Звісний проводир Кретийцїв хоче, щоби єго вибрали до грецких народних зборів. Яко Кретиєць є він турецким підданим, отже такий вибір є неможливий; але Кретийцям до вподоби такі протести проти турецкої зверхности. Отже Туреччина заявляє, що колиб Греция допустила до сего вибору і Венїзельос війшов до грецкого парляменту, то она буде вважати се нарушенєм своїх суверенних прав і витягне найдальші ідучі послїдовности. В одній розмові заявив турецкий посол в Атенах Набі-бей, перебуваючий тепер на відпустці в Царгородї, що сеї далоб повід до виповідженя війни. В Грециї панує тепер вельми воєвничий настрій тим більше, що Туреччина не сповнила своїх обітниць що до застановленя протигрецкого бойкоту.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар**. В недїлю: руско-кат.: Якинта мч.; римо-кат.: Ігнатия Льойолї. — В понедїлок: руско-кат.: Мокрина; римо-кат.: Петра.

— **Приватна руска ґімназия в Яворові** поки що не має ще права прилюдности, якого уділенє є вже в тоці і небавом, певно ще перед початком шк. року, буде осягнене. На опізненє надания прилюдности вплинула затрата десь у Віднї сустентацийного реверсу, долученого до поданя. Заки виставлено другий реверс, надійшли фериї і справа тому спізнила ся. Ся ґімназия оставала під управою емер. професора ґімн. п. Теофіля Грушкевича. Крім него учили обовязкових предметів: о. Ом. Крайчик, катехит; Арт. Хомик, істит. заст. учит, Іван Тиховский, заст. учит. і Дм. Лїськевич, заст. учит.; надбовязкових предметів учили: Андр. Маренїн, директор нар. школи (руханки), учит. Андр. Молчко (калїґрафії) і учит. Ів. Вербовий (співу). Ґімназия мала ось які наукові прибори: 137 книжок в біблїотецї учителів, 303 книжок в біблїотецї учеників. В историчнім кабінетї було 12 мап 6 таблиць, 2 ґльоби і ин.; в природописній 53 оказів, 10 момоделїв, 4 збірки і 14 таблиць. Ґімназия мала I. і II. кл. клясу. З початком шк. року вписало ся до I. кл. 54 учен., до II ої 36. В роцї прибуло 2+3 учен., виступило 1+3 учен., так що з кінцем року було 92 ученики Що до віроісповіданя учеників було: гр. кат. 89, римо-кат. 2, мойсеєв. 1. По народности було 89 Українцїв, 1 Поляк, 1 Німець і 1 Жид Ученики були синами: 59 міщан і ремісників, 24 селян, 2 нар. учителїв, 2 приват. урядників, 2 зарібників, 1 підурядника, 1 держ. слуги, і 1 промисловця. Родичі 62 учеників мешкали в Яворові, 20 в яворівскім повітї, решта в инших повітах. На руханку ходило 92 учеників, на спів 60, а на калїґрафію 38. Польский язик був обовязковий для всїх. Клясифікация учеників вийшла ось як: здібних з відзначенєм було 20, здібних 45, взагалї здібних 13, нездібних 9, поправку дістало 4, неклясифікованих 1.

До вступного іспиту перед фериями зголосило ся 57 учен., а зложило іспит 53 (в тім одна женщина яко приватистка).

— **Відкликанє цїсарских маневрів.** З Відня доносять: На вчерамнім послуханю шефа ґенерального штабу Конрада ф. Гецендорф у цїсаря в Ішлю, яке тривало пять чвертий години, сегорічні цїсарскі маневри, що мали відбути ся в Галичинї і на Угорщинї, відкликано. Цїсар рішив справу відкликаня маневрів на основі реферату шефа ґенер. штабу, який ствердив, що в многих полках X. корпуса вибухла пошесть носатини у коний. Шеф ґен. штабу зараз по послуханю у цїсаря пішов до телеґрафічного уряду і сам надав телеґраму до наслїдника престола архікн. Франца Фердинанда зі звітом з послуханя і повідомив про відкликанє маневрів. Потім повідомив мінїстра війни. Потім приняв ґен. ф. Гецендорф дневникарів і заявив їм, що маневри відкликано лише з причини пошести у коний. Зпершу думано пересунути область маневрів, колиж пошесть розширила ся, показала ся конечність їх відкликати.

— **Про розвязану київску „Просьвіту“** донесла »Кіев. Мысль«, що лїквідацийна комісия сего товариства піднесла ся з просьбою до управи міскої біблїотеки в Київі, щоби она приняла 17.000 книжок з біблїотеки розвязаної „Просьвіти“. Притім поставлено такі условини: Для »Просьвітної« біблїотеки має бути призначена окрема кімната, має бути окремий катальоґ, а в кімнаті має висїти портрет основателя „Просьвіти“ бл. п Бориса Грінченка. Управа міскої біблїотеки мала пристати лише на окремий катальоґ і портрет. Тимчасом, як пише „Рада“, лїквідацийна комісия »Просьвіти« не могла вдавати ся в переговори з міскою біблїотекою, бо загальні збори розвязаної »Просьвіти« на се не згодили ся. По друге біблїотека »Просьвіти« не мала 17 тисяч, лише 4 тисячі книжок.

— **На конґрес шкільної ґіґієни** виїхав до Парижа проф. Ів. Боберский зі Львова.

— **Зі слїдчої вязниці** випущено вчера студента прав Осипа Лїщиньского.

— **Експозитура унїверситету.** З Кракова доносять до варшавского Słowa, що Поляки з Перемишля мають зажадати отвореня в Перемишлї правничого видїлу яко експозитури львівского унїверситету. Се жаданє мають мотивувати тим, що в Перемишлї перебуває 120 студентів права, що Перемишль має поверх 50.000 душ населеня і що там вже є духовна семінария, а що перед 50 лїтами краківский унїверситет мав всего 100 слухачів на видїлї права, та чому би для 120 не можна отворити окремого видїлу правничого. Видко, що з варшавского Słowa хтось здорово закепкував тобі, бо сумнїваємо ся, щоби хтось з перемиских Поляків носив ся справдї з думкою унїверситетскої експозитури. Унїверситет се анї полїция, анї тов-о обезпечень, щоби отвирав експозитури на провінциї.

— **З Мостиск** доносять, що при онодїшних виборах з сїльскої куриї до повітової ради перейшла польска листа 113 голосами проти 76 руских голосів. Проти виборів задля формально-законних неправильностий внесено з рускої сторони протест.

— **Амнестия в Росиї.** З нагоди 600. роковин пановання династиї Романовів має бути видана в 1912. р. амнестия, котра буде обнимати: полїтичних переступників, а то передусїм дневникарів і письменників. Они отримають цїлковиту амнестию з приверненєм горожаньских прав, одначе з виїмком тих, що брали участь в терористичних актах. Всї, що брали участь в таких актах, отримають злагодженє кари, але без привернення даних прав. Застановлені будуть процеси, викликані аґрарними заворушенями. Хлопам будуть счеркнені всї залеглі податки.

— **Про холєру в Росиї** доносять петербурскі часописи: В Петербурзї дня 26. с. м. занедужало на холєру 54 осіб, умерло 24, видужало 6, лежить хорих 234. За тиждень в Ставрополї ґуберніскім захоріло 45, видужало 9, умерло 16. В симбірскій ґуб. захоріло 105, видужало 5, умерло 47. В Бердяньску на 11 днїв пошесть стихла а тепер знов захоріло 2. В берлянькім повітї холєра в 4 місцях. В карскій области захоріло і умерло 3, в річці Карсчаї знайдено холєрні вібріони. В Керчі захоріло 19, умерло 13. В Армавірі стали менше хорувати. В Москві лежить 3 хорих, 2 з них привезено з передмість. В роменьскім повітї захоріло 3, умер 1. В Севастополї захоріло 6, умерло 2. Шлїсельбурский повіт признано небезпечним задля холєри, а приладоским каналам холєра загрожує.

— **Холєра в Київщинї** є сего року тричи сильнїйша, як за останні три роки. В однім лише дни 28. липця, як виказує урядовий звіт, було в київскій ґуберниї 109 занедужань на холєру, а 39 випадків смерти.

— **Зміна власности**. Добра Тартаків, Тартаковець, Копитів в сокальскім повітї перейшли на власність п. Мариї зі Станків Едерової за цїну 5 мілїонів корон. Ті добра обнимають 5.300 морґів, в чім є коло 1900 морґів дубового лїса, 4 гоpальнї, млин турбіновий та інвентар живий і мертвий.

— **Величезна дефравдация**. З Дортмунду доносять, що наслїдком великих дефравдаций збанкротував там „Niederdeutsche Bank“. Директора банку Юлїя Ома арештовано, а крім того наступлять ще дальші арештованя. Банкротство є цїлковите, так що акционарі не дістануть нїчого а дрібні вірителї якісь малі квоти. Онодї тисячі народа облягали банк, домагаючись своїх вкладок. З акцийного капіталу 12 мілїонів марок пропало 9 мілїонів. Директор Ом і кількох акционерів грали на біржи, оперуючи депонованими грішми. Взагалї нарушували депозити і призначували їх на недозволені цїли. Над майном банку завішено конкурс.

— **Лїчничі яйця.** Директор звіринного заведеня в Буенос-Айрес в Арґентинї вигадав спосіб, що курки несуть лїчничі яйця. Щоби се осягнути, треба кормити кури відповідною субстанциєю. Тому, щоби мати зелїзисті яйця на недокровність, то поливає ся зелїзистою водою салату, якою кормить ся курий. Окрім того, листя салати намочують ся в розтворі зелїза. Від корму несуть кури зелїзисті яйця, які є помічними на недокровність у людий. На ще ориґінальнїйший винахід попав один американьский фармер. Він кормить курий вугольним порохом і з того жовток в яйцях від сих курий є чорний, а в більку витворює ся нафта(?) Коли вставити в таке яйце кніт, то має ся готовий каганець.

— **Папір із ситника.** Тепер роблять вже щораз менше папір із шмат; лиш найлїпший папір є ще шматяний а всякий инший роблять або з чистої деревляної і соломяної маси або з домішкою розварених шмат. Тепер прийшла вже черга на ситник, котрий доси уживано хиба лиш до виплїтаня деяких річий; і показало ся, що ситник дає дуже міцний а притім і білий папір. Сьвіжі, зелені стебла ситника крають дрібонько, мочать в теплім лузї а відтак розварюють в окремих до того приладах через кілька годин під сильним тисненєм пари. Так одержану паперову масу полочуть у водї, до котрої додають трохи квасу сїльного, відтак білять єї хльоровим вапном і знову полочуть, аж на конець дальшими машинами переробляють на чистий білий папір.

Оповістки.

— **Перенесеня та іменованя.** Львівский висший суд кр. перенїс старших канцелярийних офіциялів: Влад. Шетину з Буска до Львова, Ад. Кеслєра з Монастириск до Станїславова і Івана Ликтея з Копичинець до Самбора; іменував старш. канц. офіцияла у висшім кр. судї Мих. Тржоса ґрунтовим книговодцем кр. суду у Львові, а старшими канц. офіциялами: Герша Розенфельда з Тернополя до Золочева, Івана Козакевича з Борщева для Копичинець і Казиміра Балицкого з Лїска для Буска.

Краєва рада шкільна іменувала: Ярослава Липу, суплєнта школи машинового шлюсарства в Тернополї дійсним учителем тої школи; заступниками учителїв Арн. Сметану в ґімн. в Перемишлї „на Засяню“, д-ра Теоф. Глушкевича в нім. ґімн. у Львові, Ів. Хвастовского I. польск. ґімн. в Тернополї; перенесла: Йос. Добрудзкого, окр. інспектора шк. зі Зборова до Ланьцута, заступників учителїв: Юрія Ростковича з I. реальної школи у Львові до філїї рускої ґімн, у Львові; Івана Шпитковского з польскої до рускої ґімн. в Перемишлї, Ів. Соляка з польскої ґімн. в Перемишлї до польскої ґімн. „на Засяню“ в Перемишлї; — в народних школах іменовані: Мар. Кульматицка учителькою 5-кл. шк. жен. в Ходорові, Жиґ. Маєрановский учит. 4-кл. нар. шк. получену з видїловою школою в Бродах, Фр. Осцяк учит. 4-кл. шк. в Тартакові, Гілярний Сїмків правителем 2-кл. шк. в Верхнї, Ів. Тасєцкий упр. 2-кл. шк. в Камешинцї гор., Михайло Зелїньский упр. 2 кл. шк. в Бучкові, Фр. Нїкляс упр. 2-кл. школи в Глинику мариямп.; учительками 2-кл. шк.: Олена Єнхерова в Глинику мариямп., Неоп. Ольшаньска в Красній, Олена Смидовичева в Ниркові; учителями і учительками 1-кл. шкіл іменовані: Войт. Шабовский в Кружлевій нижн., Імя Вовк в Берестї, Анд. Гимчак в Куснї дол. В. Проякова в Бабчу, Йос. Бобер в Язеницї польскій, Вас. Старик в Мисловій, Іван Левицкий в Самборі („Середна“), Стан. Яворский в Радловичах, Вас. Чарнецкий в Вербіжи, Ем. Садовска в Бубщанах, Фр. Войтович в Метеньові, Ем. Коломазниківна в Волї нещ. Ігн. Швеця в Данилівцах, Алекс. Шафлярский в Поповицях, Григ. Лилик в Полюхові малім, Диониз Стельмах в Коршилові, Лука Галань в Махнівцу, Тома Мельник в Корчинї, Кирило Склянка в Тишиці, Ів. Шавлюке в Радванцях, Леоп. Пилипецївна в Яструбкові; перенесені учительки: Олена Таклїньска з 4-кл. шк, на Маріяґільфі до 1-кл. школи на передмістю Хлєберґ в Коломиї, Альб. Гавптова з 2-кл. до 5-кл. школи в Улашківцях.

— **З Городенки.** Україньска академічна молодїж зі Львова устроює на дохід приватної україньскої ґімназий в Городенцї і Копичинцях, в недїлю дня 7. серпня в салї „Народного Дому“ в Городенцї концерт, по якім наступлять вечерницї з танцями.

— **З Рави рускої**. В недїлю дня 7. серпня уладжує кружок аматорів філїї Р. Т. П. в Раві рускій представленє в салї стражницї. Початок о 6. годинї вечером. По представленю о годинї 9. вечером відбуде ся заходом „Рускої Бесїди“ на дохід бурси забава з танцями в салї »Народного Дому«. Стрій візитовий або народний. Вступ за запрошенями. Коли хто не дістав запросин, нехай зверне ся до проф. Якова Яцкевича.

— **Зі Стрілиск нових.** На будову власної хати відбуде ся дня 31. с. м. о 7. год. вечером представленє »Наталки Полтавки« заходом аматорского кружка місцевого »Сокола« і членів чит. »Просьвіти«.

— **З зелїзниць**. На вузкошляховій лїнії льокальної зелїзницї Новий Лупків-Тїсня, застанов-

ляє ся з днем 1. серпня рух поїзду ч. 5152 між Тісною а Лупковом а натомість курсувати ме з днем висше наведеним поїзд ч. 5174 з возами II. і III. кляси після отсего розкладу їзди: Відїзд з Тісної о год. 7 мін. 07 рано, з Зубрача відїзд о год. 7 мін. 21 рано, з Солїнки відїзд. о год. 7 мін. 47 рано, з Баблинці відїзд о год. 8 мін. 52 рано, до Нового Лупкова приїзд о год. 9 мін. 27 перед полуднем. Часи відїзду і приїзду подані є після середно-европейского годинника.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

О. Ст. Білиньский.

Євдоха.

(Присьвячую дорогій товаришці і моїй подрузі Ірені Юлії).

(Конець).

Скоро прийшов і вечір, а нічна занавіса спала і на гори і на ліс і на колиби. Задрімало і уложило ся до сну ціле гуцульске село. Заснув і я. Милий, солодкий сон... під лісом. Сплю. Легонький вітер колише мене і глядить по лици. Ледви доторкує ся мене. Шумить ліс, розводить дивну свою минувшину — історию і числить свої літа ріжними звуками та голосами. Чого то сьвідком він не був? Чого він не бачив? Ще кошутівске військо тудою тягло!...: Онтими горбами... ряди машерують раз, два, три... Але бач! горить... А он з краю який синїй, густий дим? А он полумінь! Бухає, немов кровю плює... ратуйте, горе — ратуйте... Що се? сон? ліс? Так ліс горить! Повисли над ним густі стовпи диму і пливуть з хмарами в просторі аж ген понад село. А в нім гуляють з вітром іскри одна, дві, десятки сотки... то блискають, то гаснуть. Зачервонїв ся ліс і сумно зашумів з болю. Затріщали сосни і смереки, зловіщо застогнали. А гори димом покрились. Огонь бухав, страшно гуляв по лісї.

Сосну за сосною, смереку за смерекою, корч за корчем брав у свої кроваві обійми, то скакав, то вачакував ся, то винуряв ся і з тим більшою силою кидав ся та палив, нищив і спичав.

Головнї горїли, сьвітили серед ночи як смолоскипи. Небо забагрило ся. На нім понад лїсом станув червоний стовп луна, а в лїтї правдиве смоляне пекло... Боже, як лячно! Зриваю ся, втїкаю з під ліса. В очи гризе дим, в горі дусить піт зливає тїло, за мною огонь... Добігаю до ріки... ні кладки, ні моста! Ратунку!... кличу, аж гомін пішов по селї. Від церкви вдарив великий дзвін. Сумно і жалібно бив раз у раз, а вітер ніс єго трівожний гомін по селї, аж село збудило ся.

Налякані люди рознесли крик:

— Ратуйте горить! під лїсом горить!

— — — — — — — — —

Зірвав ся я. Ще добре не вспів розпізнати де я і що зі мною дїє ся, як хтось в улиці під самими майже вікнами гукнув: „Євдоха горить!" Як стій — скочив я з постелї, в що міг одяг ся і вибіг.

На дворі було темно і глухо. Нї дощу, нї вітру. Над землею звисало грізне небо. Ціле засунуло ся хмарами і споглядало понуро на землю немовби гнївало ся на свою посестру за грішні єї, нічні діла... Поперед мене посували ся гуцульскі тїни і шептали: „Господоньку, помилуйте добрі люди і маржинку — Отче наш, иже еси..." За хвилю був я під лїсом за потоком. Було тут майже цїле село. Люди бігали одні поперед других. До чогось накликували, щось хапали, а по правді ратувати не було вже що. Огонь дожирав останки своєї добичі. З хатки і шопи лишила ся купка попелу, а серед него курили ся смоляки. Під лїсом ревіла корова, на стежці за фірткою стояла скриня. А Євдоха, що ледви втекла з житєм, ходила довкруги спопелїлої хатки в червоній спідничині та в одній сорочині. Зимна не чула. Їй було горячо, страх горячо. На нікого не дивила ся, лише на попіл і на дим. Як блудна ходила, ломила руки, з плачу заходила ся і стогнала голосила:

— Головонько моя бідна, щож я теперинька вдїю?... Отом си прибрала?... Пішла моя хатка, з димом пішла. О! що лишило си!...

І попіл розгортала і смоляки витягала. Видирала їх таки і видувала червоному, язикатому, розжареному ворогови і на бік кидала. Наски дала вже не малу купку. Підвела свої блудні, заплакані очи, аж коли жандарм тричі закликав:

— Як називаєш ся?

— Євдоха, зойкнула, Євдоха... Бідна моя головонько! одна скриня і коровка... весь мій добуток...

— А дальше як? то мало Євдоха, — а дальше?

— А я знаю, як?...

— Як чоловіка твого звуть?!

— Мого ґазду?

— А якже!

— Та в селї клитут Струк!

— А деж ґазда твій?

— Ой, пішов си ґазда, на віджин пішов... Добрий має віджин...

— А де? Далеко?

Ой, далічко, далічко... аж до Стрічи якогось чи щось таке!

— Ти маєш малого хлопця, де він?

— А чорт єго знає, де єго понесло. Може де в попелі гріє си, нечиста сила!...

— — — — — — — — —

Шукали хлопця довго шукали.

До самого вечера шукали. Але з трудом в лїсї віднайшли. Нї живий, ні мертвий — сидів як пень згорблений. А на тїлї трясся, тряс ся... А цїлий посинїв як боз! Одно око померкло, а друге на верх вилазило, більмом сьвітило. А губи дрожали, а зубами лиш бив і бив... Втїкати не міг.

— Чого сидиш ту? питали.

Хлопець ще більше отряс ся, ще більше кулив ся. То жовк, то синїв.

— Чомуж ти не в хатї? допитували.

Тихо. По хвили:

— Мене Євдоха з хати вігнала... била... страшно била... копала як пса... а потім вігнала! Иди за татом кричала... цідив слово за словом хлопчина і бив зубами.

— А хто підпалив хатку? Ти — правда? — Говори, бо прийде шандар!

Хлопець страшно задирав, аж в плачу кидав ся. А ліс сумно шумів, шумів немов стогнав за хлопцем.

— — — — — — — — —

Телеґрами

з дня 30. липця.

Відень. Сеї ночи помер ту нагло в однїй з каварень посол до держ. ради др. Генрих Ґабель, сионїст, вибраний з округа (60.) Бучач-Монастириска-Підгайці. На єго місце вступить єго заступник др. Льонгин Цегельский.

Білгород. Дневник „Депеша" доносить, що австро-угор. амбасадор ґр. Форґач в Білгородї зараз по підписаню сербско-австрийского торгового договору заявив, що цїсар Франц Иосиф готов є тепер приняти на віденьскім дворі короля Петра яко свого гостя.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	8·55	1·30	5·45	10·05
Кракова	7·27	10·10	1·15 Б	**8·40**	**2·30**
Тарнова	—	—	1·05	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	**2·05**	5·53	9·30
Черновець	—	—	—	**6·35**	**12·20**
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10.21	—	—	—
Ходорова	5·15 Г				
Стрия	7·28	11·45	4·25	7·41	11·02
Стрия				10·19Д	
Самбора	8·00	9·58	2·00		9·00
Рави руської	7·32	12·00	—	8·00	—
Яворова	8·15	—	5·00	—	—
Брухович	7·32	1·05 Л	1·53 З	8·00	9·25 З
Брухович	7·49 К	1·20	4·10 З	3·26К	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винник		—			12·10
Янова	8·15	1·10 К	5·00	9·26 К	10·07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	**2·00**	5·17	10·12
Підгаєць	—	10·54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11,55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·33	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·55	**8·25**	**3·15**	**6·55**	11.15
Кракова	6·04	8·40	3·55	7·45	**12·45**
Кракова	—	—	**2·45**	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	8·10	**11.10**
Черновець	6·10	9·35	—	—	10·26
Черновець	—	**9·10**	**2·23**	—	**2·50**
Станиславова	—	—	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7·30	10·15	1·45	6·50	**11·25**
Самбора	6·00	9·05	3·40	—	10·40
Рави руської	7·34		2·30	7·10	11·35 З
Яворова	8·20		—	6·30	—
Брухович	6·13	10·05 Д	2·35 З	8·38 З	11·35 З
Брухович	7·24	12·25 З	4·24 З	7·10	
Підгаєць	5·58			6·16	
Янова	8·20	10·20К	1·35 Н	3·25	6·39 К
Любіня	6·00	9·05	2·15 Р	3·40	10·40
З Підзамча до:					
Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8·33	11·32
Бродів	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	-
Винник			**1·30**		11·35А
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділї.

А = лише в середи і суботи. — Б = від 1/6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділї і сьвяті обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділї і рим.-кат. сьвята. — З = від 1/6. до 30/9. щоденно. — К = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6 до 31/8 щоденно — Н = від 1/5. до 11/9. в неділї і рим. кат. сьвята. — Р = від 15/5. до 11/9. в неділї і рим. кат. сьвята.

Видає і відповідає за редакцию Семен Ґорук.

З друкарні В. А. Шийковського.